

[Transcript] Vinohradská 12 / Kratom v šedé zóně

Tady je Matěj Skalický a tohle je Vinohradská 12.

Kratom a kanabinol HHC nebudou na seznamu zakázaných návykových látek rozhodloutom láda. Prodej těchto látek chce ale přísně regulovan.

Regulační novelu už přepravil národní proti drogový koordinátor a měli by bře předložit poslanci. Často lidé užívají kratom ke zvládnání úzkosti, deprese.

Kterí adiktologové už zaznamenali nárů zdávyslých dětí a mladiství.

Kratom zakazovat nebudeme, rozhodla vláda.

Zůstane tahle droga všedé zóně, budou si jim moc dál smět koupit děti v obyčejném automatu.

A jaké má vůbec kratom účinky?

To všechno vímoje kolegně Šárka Feniková.

Dnes je úterý 18. července.

Ahoj Šárko, víte ve Vinohradské 12.

Ahoj Matej, děkují za pozvání.

Kratom nebude v Česku nase znamu zakázání chláték, rozhodla o tom vláda.

Navrhovalo to ministerstvo zdravotnictví, ale prostě tenhle nápad neprošel.

Jaká je to správa?

Já myslím, že vlastně dobrá, i když to může znít paradoxně.

Protože se nevidáváme tou cestou, kdybychom spoustu uživatelů, současných uživatelů kratomu zahrnali do ilegality.

A vlastně podpořili Černý trh, jako se stalo v jiných státech, kde právě se tahle ta roztliná droga stala zakázanou.

Třeba na Slovensku?

Třeba na Slovensku, přesně tak, protože na Slovensku je kratom v první kategorii a je na stejné úrovni jako heroín.

A lidem tam zapoukila kratomu hrozí 10 let vězení.

To mi přijde úplně až absurdne, že to je na takéto úrovni.

Slavom Jirzich z Československé a sociace za kratom.

Už jsem postrhol minimálně dva případy lidi,

který vždy převážali kratom, alebo inní klerazia domov.

To je, co do účinnostité látky, vlastně velmi nesrovna

telný trest za něco účinku takového a makového,

jestli to říkám pochopitelně.

No ale zároveň vlastně si myslím, že to ted' znamená velký tlak na to,

aby se dosněmovny dostala ještě měř vypracovaná verze

nebo ona už je z 98% vypracovaná verze zákona

o psychomodulačních látkách a kratomu se přece jenom dál

opravdu nějaký zákony rámeč.

Když si tu porovnávala kratom s heroinem,

tak to není prostě ta stejná droga, ne?

V čem ten kratom spočíval, jak je má účinky, jak ta látka vypadá, jak se užívá?

Kratom jsou rozemleté listy ze stromů z jihovýchodníj Ázie.

Takové botanické okénko, ten strom se menuje Mitragina Speciosa,

je z čeledi mořenovitejí.

Vlastně nejznámější z té čeledi je kávovník,
ale i tady v Česku máme některé biliny, které jsou příbuzné kratomu.
Typicky svýzelvony, který možná někteří posluchači znají
jako mařinku vonou.

To je takový krásný poetický názefrostliník,
která květe na jáře, já jí mám můj cráda.

To se dlečeš kratomu.

A je to příbuzné kratomu, teda mimo chodem.

A tyhle rozemleté listy se užívají být jako nápoj,
potom jako prášek, který se si pédo nápoje,
a nebo se prodávají v takových kapslích, které se mohou polikat.

Ale teď vlastně mluvím o něčem,

co tady není nějak uchopenou,
ani nevíme, jak by se to mělo užívat,
protože tady se to prodává jako suvenír.

A suvenír by se neměl vůbec užívat.

Suvenír by se měl vystavit někam na policičku,
a měl by se na něj jenom koukat.

Takže podle českých zákonů je kratom suvenír?

Podle českých zákonů je kratom suvenír.

Respektive takhle?

Ano, ten zelený prášek suvenír, na to píšou ti prodejci,
protože to je jediný možný způsob,
jak ho dostat mezi lidi.

Český zákon se o kratomu vůbec nezminuje,
takže ani nemůžeme říct,
že podle českých zákonů je kratom suvenír.

Ale ty se ptal na ty účinky,
a ty účinky jsou dvojí horázu
v malé dávce kratom.

Stimuluje, ve větší dávce spíš utlumuje.

A zase, teď já nemohu říct,
která dávka je malá,
a která je velká, protože ani prodejci,
tady nesmí informovat ty,
kteří chtějí kratom užívat,
jaká je ta bezpečná dávka.

Vyskoušené to nemáš.

Nemám, to se přiznam,
když mám jeden suvenír doma na policičce
a já jsem si ho právě vystavila
a čekám, že bude nejhur.

Hlavně to je tu chvíli právě ten suvenír
nebo slouží tak, jak sloužit má.

To je hrozně zajímavé,
jako kratom není nová droga,
ale Českoho před nějakým časem
prostě objevilo, a zatím teda nebylo schopné
na to zákoně reagovat.
Tohle dlouho, hlavně ho znali týnej džři
a mladí lidé,
ale možná ho teprve nedávno,
možná tak roky je to teprve, co ho objevili
novináři a co ho objevili
hlavně politici.
Protože novináři zjistili,
že právě kratomi je tady v Česku
věkem si váku
a to znamená,
že si ho mohou pořídit mladí
nebo i děti, když na to mají
a že nikdo nekontroluje
to užívání, nikdo nekontroluje
kvalitu toho kratomu.
Prostě neexistuje nic,
čím by donutili vyprodejce,
aby prodávali jenom něco,
co nemůže nikomu ublížet.
No, ale vzladym k tomu,
že právě se o tom začalo více psát,
začali se o to více zajímat
média. Mimochodem tam myslím,
že Český rozhraje důležitou roli,
protože jsme byli jedni z prvních,
když ješli s takovým
uceleným analitickým pohradém
a teprve na nás navázali další,
ale díky tomu se začalo daleko více
googlit, co to je kratom
a začali se o něj, který zajímat politici.
A současně s tím začala
vznikat legislativaného upravo.
Na upravu nakládání s tím kratomem.
Když si mluvala o tom,
že mladí lidého, který užívají,
tak je to generační droga,
že by starší o ním
a vždyšeli, že mladá generace

je tak, která kupuje si
ho v těch automatech
volně dostupných.
To bych úplně neřekla, protože
kratom se zároveň užívá
jako lejk na tlumení bolesti
nebo něco, co ti přinese
úlevu, když ti nezabírají lejky
nebo v té domovině
východní ázi tam, kde je kratom doma,
tak tam ho užívají typicky lidé
s těžší prací
manuelní, prostě pomůže
výkon, nebo
kdež na track bolí tě koléna
místo toho, aby se vzal nějaký
prášek na tlumení bolesti,
tak prostě si vezmeš trochu kratomu
má to tyto účinky. Zároveň se,
který v tom případě je tady
dokonce, ve chvíli, kdy to bude
nějakým způsobem podchycenu zákonem,
uvažuje o tom, že by kratomo mohl
sloužit jako prostředek pro substituční léčbu.
Takže tím chci říct,
že to není jenom,
že mladí objevili zase něco, počem
jsou veselí na večířkách, ale
že to tady je
určitá skupina lidí, který
využívají kratom jako léčebnou proceduru.
Ty automaty jsou mimochodem
problém, protože já už jsem tady nastínil,
viděl jsem to několikrát v praze
na ulici, automat ten, kde
si koupíš chipsy a tam prostě
je kratom.
Teď už by vlastně neměl být
mnoho automatech, protože
někdy kolem vánoc vznikla
asociace za bezpečné automaty
a s těch automatů
vlastně kratom úplně stáhli.
Až asi na dva případy, ty možná právě

kolem jednoho chodíš směrem do rozhlasu
a ten je takový hodně na očích
a právě s majitelem
tohoto automatu, který je mimochodem
s ostravi jsem i natáčela
mluvila jsem s ním osobně a on říkal,
že jako jemu
asociace za bezpečné automaty
nabízela, že vymění
kratom za něco, ale
že on má pocit
takhle mi to aspoň vysvětloval, že
by se nahradila jedna látka, která má
podle něj méně
závažní účinek za látku, která
je méně vyskoušená a měla by
horší účinek, tak to jsou jeho slova.
Ondřej Tanistra, zakladatel
značky kratomů
a jeden z provozovatelů kratomatů
v České republice.
Každopádně je v tom taky biznis,
ale i on už provedl nějaká
opatření, jaspoň před měsícem říkal, že
provedl nějaká opatření.
Která odhalí věk
toho, kdo si chce v tom kratomatu,
tak se vyložit automaty na kratom
i menují koupit vlastně to z Buži.
To mi je teraz zajímavá věc. Já jsem
slyšel Janku Michailidu, pirátskou expertku
právina návykové látky,
která v podcastu Insider mluvila o tom,
že ta leta jako vstřícná
činnost těch majitelů, těch automatů,
ale naráží na to, že podle
legislativity nemůžeš nikogo
vyčleněvat s nákupem
suveníru v České republice.
To je právě ten problém,
který řeší třeba i tě prodejci,
kteří prodávají přes e-shopy.
Protože tím, že je to suvenír,
tak oni nemohou

odmítnout prodat někomu suvenír,
protože by narazili na zákon
ochraně z potřebytele.
Takže jediná šance
zase na těch e-shopech je,
že pokud prodávají i jiné látky,
které podlehají nějaké regulaci,
tak musíš fyzicky odkliknout,
že si uživatel starší 18 let,
to zřejmě není pro dítě
až takový problém,
ale už je tam ten morální záležitos,
že musíš udělat ten nemorální klik,
jako pokud si dítě pod 18 let.
Horší je, že
kratom se v současné době občas
vyskytuje i v takových těch večerkách,
kde prostě mezi
baličky sladkostí
najdeš dole prostě pitlíček kratomu.
Tak to už jsou věci, které,
ale myslím, že ani vlastně nějak
nemůže ovlivnit ani
věci za kratomu.
A otázníky jsou tam jaké?
Otázníky jsou tam kvůli možné závislosti,
kvůli těm účinkům, které nejsou
ještě tak probádané,
nebo je to nebezpečná droga,
je to vůbec droga v tom pravém slova smyslu?
No návyková látka to je,
protože se váží na opioidní receptory
a když jsem o tom mluvila
z adiktologii,
tak tě říkali, že u kratomu už
jak zaznamenali nějaké závisle
a ta závislost se vlastně projevuje
ve třech bodech.
To znamená, už tě nestačí
ta dávka, kterou užíváš,
potřebojš pořád víc, pak je tam nějaká
stráta zájmu o cokoli jiného,
než je ta droga.
A třetí, ta věc, podle které se

zaznamená vás tupěň závislosti,
je, že při tom odvykání
máš nějaké pocity
a u toho kratomu jsou to pocity,
které
jsou třeba takového chrybkojí dního charakteru,
prostě není tyto brze.

Něco takového, prostě, ale vypadá to jako
chrybka. Do konce jsem mluvila
s človíkem, který to užívá, a který
se ho snažil začít omezovat
a ten mi přesně tohle popisoval.
Člověk, kde je svítí sluníček vedro,
sež spod se najnormálně na sluníčku
a na jednou prstě přijde zimnice.
Zimnice, bolest hlaví,
chrybka.

Já jsem o tom mluvila i
s adiktologem Tomášem Jandačem,
z kliniky adiktologii 1. Lekarské
károvy. My se sedkáváme
u pacientů z kratomem, ne
na začátku jich kariery, ale
spíš už takéko v nějakého střední fázi
experimentování, kdy
pacientí už mají zkušenosti s tabákem,
z mariúhanou
a z alkoholem.

Jandač se jsou středí na mladistvé,
takže už měli ve své ordinaci
někoho, kdo na tom závislí byl
a pomáhali mu z odvykání.
Sedkáváme si s tím více, protože
ten prodej je masivný,
než drív, tak je to nový trend.
Ale možná daleko
větší problém,
vidí odborníci, kteří se tím zase
zabývají z jiné stránky,
že ve chvíli, kdy to zůstané jako
látka neregulovaná, tak se sem bude dostávat
z boží, které nepodlegá žádné
kontrole kvality. A to je asi
zásadnější problém. To znamená,

že může být kontaminovaný, ten prášek
něčím. Jako bakterie mitře,
přesně tak, nějakými těžkým jikovi.
A že ten poměr těch látek
tam může být různý, a když
vlastně se nesmí uvádět žádné
údaje o tom, jak to konzumovat
v jakých dávkách, tak může ducházet
předávkování.
Mimo chodem, já jsem o tom lovila
i s Jakubem Friedrichem ředitelem
národní proti drogové
centrály a on říkal,
že už byla zaznamená
nějaká umrtí, ale
a to je to důležité,
že kratom nikdy nebyly jediným
důvodem toho umrtí,
že bučilo o
většinou šlo o nějakou
kombinaci kratomu a léků
nebo kratomu a alkoholu.
Pokud jsou někde fatální předávkování
s umrtím, za přítomnosti kratomu
tak je to vždy v kombinaci
s alkoholem nebo z jinými lečenými přípravky.
A to je další věc, že
vlastně zase, když není
jak ten kratom bezpečně užívat,
tak se může užívat nebezpečně,
když to řeknu takhle.
A vrátme se teď úplně na začátek, kde jsme
podlaže neumístí kratom na
seznam zakázaných látek.
Ale co se připravuje, tak to je
ta novela zákoná o
psychotropních návykových látkách
v České republice.
Přesně o psychomodulačních látkách.
Kám by právě patřil
jak kratom,
tak nějaké extrakty z kratomu
a ještě nějaké další látky.
V podstatě by to byla

úplně nová skupina, do které by se potom mohli přidávat které by přicházely, protože musíme ště říct, že každý stát v Evropě se vlastně nebo vůbec na světě si musí vytvořit v tomto směru legislativu samostatně, protože alespoň v rámci Evropské unie nemáme nebo neexistuje žádná směrnice, která by přímo určovala, jak se má s tou látkou nakládat. Proto v některých státech i rovnou zakázali, ale někde doucestou dekriminalizace, kterou chce jít Česká republika a vytvořit mu nějaký legislativní rámec. V jehoš gesti by mělo být říct, jak se má ten kratom prodávat, jak má být regulovaná reklama, že se nemá dostat do rukou mladistvím do 18 let a dětem samozřejmě. A zároveň se taky řeší, jak by se zdanil pro dej kratomu, což by mohlo být zajímavé pro Českou republiku. A poslední věc, která je potřeba aby se dořešila je, kdo bude ten dozorový orgán, který by měl. A tak to u těch návykových látek, ale věčno býva, že se na tom zaseknou lidé. Regulace je potřeba na tom se schodneme, ale kdo to bude hlídat? No, přesně tak, protože má to být teda ministerstvo zdravotnictví, protože je to vlastně něco, co užíváme, nebo by to mělo být jako potravina, takže by to vlastně mělo být ministerstvo zemědělství a nebo protože se to prodává, tak by to mělo spadat pod ministerstvo průmyslu a to opravdu problém, asi možná

tohle je jediná věc, kterou je
ještě potřeba to řešit.
Tam navrhujeme nějaké samostatné oddělení
zřízení, které by bylo
přijíždějí vládě v tohletí.
Jindřich bobořil. Národní proti
drogový koordinátor.
Ten zbytek té kontroly musí být
dělená spolupráce s těmi institucemi,
které to umí. To znamená
hygiena, státní potravinářská inspekce
nebo česká obchodní inspekce, které umí
udělá takový ty běžné
standardní kontroly, třeba kontaminantů.
A pak by měla jít
do parlamentu jako
poslanecký návrh, podle toho
jak jsem zase o tom mluvela s lidmi,
kteří na tom zákonu pracují
v minulosti, tak jesnahá
aby se pod něj podepsalo co nejvíce
kvalitních poslanců,
aby to mělo, jak si tu relevanci
aby ten na vrch prošel.
Tak jenom je jsi to chápu správně tak
ten list, který by se nově
vytvořil tak by na něj mohli být
i umístěné i látky, u kterých
otázníky jsou také vláda, například
na ten seznam zakázaných látek
neumístila ten kanabinoid HHC
Řešilo se CBD a tak dále
tak teď by se prostě vytvořil list
látek, které nejsou zakázány,
ale jsou v České republice regulovány
a tam by kromě těch,
co jsem ty zmínil, byl i ten kratom.
Přesně tak. Dobře. A ta regulace
by teda vypadala tak, že by mohlo
by si chni nemůhli dostat děti mlačí 18 let,
že by byli třeba speciálové
prodávny, kde by se to prodávalo,
že bychom prostě hlídali, kdo a jak
to užívá. Přesně tak. Bylo by

vlastně určujeno tak jako u tabáku
nebo alkoholu, jaký je povolený
třeba i druh reklamy na to
být seméně byd, šlo asi spíše
o zákaz reklamy, o jednotné
balení, aby to nemohli
být nějaké lákavé obaly, které by
zase propagovali ten produkt
jako takový a odkazovali na to,
že to je skvěle užasně, a jestli si to
nepořídíte, tak prostě prohloupíte. Takže
tohle všechno by mělo být součástí toho záku.
Ta novela, která se teda týka psychomodulačních
látek, ty si říkala, že se
pro ní bude snažit najít podpora
napříč vládní koalicí v tuhle chvíli
se politici schodnou, že je něco
takového potřeba.
Já myslím,
že se politici vzácně schodují.
Určně bych byl pro nějaký
způsob regulace. Učitě
ne, aby krátom se prodával
v běžných automatech, a byl
velmi lehce dostupný pro děti
a mladistve.
Takže podle mého názoru to je obrovský problém.
Je to časovaná bomba.
Kompletní zákaz asi v tomto případě konkrétně
nevidím jako správné řešení.
Dokonce já jsem oslovila i některé
opoziční politiky.
Byly to tedy lidé
ze zdravotního výboru. Já šla jsem
rovnou za těmi, který a spoň trošku by se
v tom mohli orientovat. A většina
ních říkala, že
rozhodně je pro regulaci
tak, aby se nemohli dostat
do rukou dětem a mladistvím.
Ale že úplně se není
jistá tím základzem. To znamená, že je
asi třeba šance, že by se na tomu
mohli schodnout i některé opoziční politici.

A úplně poslední věc
mluvili jsme o těch automatech,
protože to je pro mě hrozně jako zvláštní
situace, že se něco takového dá koupit v automatu
v rámci té regulace by se řešili ten prodej
v automatech.

Podle proti drogového koordinátora
Jindricha Vobořila by už to nemělo
být možné.

Měli by se, který přesunout
ty prodeje do kamených obchodů.
Otázka je, a to jsem nikde nenašla,
jak by to bylo z e-shopy.

Ale československá asociace
Zakratom dělá už teď
hodně věcí, které
vlastně nemusí, protože
prodávaců veníry
v kovalitě, jaké je prodávají, to je
vlastně úplně jedno, co si vystavíš na
tu poličku, ale pokud vím, tak
si vytvořili sami od sebe etický kodex,
který zahrnuje to, že každý kdo se k něm
přihlásí, a je to tedy, ale spom podle toho,
co zase vím od těch
aktéru, zatím většina
těch členů a asociace
tak musí
podstupovat testy kvality
na nějakých certifikovaných
ústavech.

Tady v Praze je to třeba vešochot
Potom musí
pustit kontroloory do svých provozoven,
aby se skontrolovalo, jak se s tím
kratomem zachází, jak se s ním nakládá
a zároveň se vlastně zavázali,
k tomuže nebudou už teď
prodávat kratom v automatech.

To zbývá jenom pár těch,
kteří
nejsou třeba zapojí do té asociace,
oni dál prodávají jako svůj biznis
kratom v automatech, ale velká většina

těchle těch
provozovatelů těch automatů
jsou hlasí s tím, že by to nějakým způsobem
mělo být regulováno.
Přesně tak. Tak moc děkuju šárko,
že jsme o tom mohli společně mluvit.
Já děkuju za pozvání.
Já ještě úplním závěrem rozvedu
jednu šárčinu odpověď,
o možné závislosti.
Pokud už jste z kratomem začali
a chcete s ním přestat, a ono by to nešlo,
tak jsou tu instituce,
které vám můžou pomoci,
například centrum primární prevence DROPIN
nebo třeba společnost podané ruce.
Taky se můžete přít poradit
do adiktologických ambulancí po celém Česku.
Jednu takovou
pro děti a pro mládí
má i všeobecná fakultní nemocnice v Praze.
Tohle už je všechno z Vinohradské 12
z pravodejského podkástu Českého rozhlasu.
Dnes se šárkou fénikovou
editorkou Českého rozhlasu PLUS
Řešili jsme spolu kratom
jeho účinky i jeho regulaci.
Naše další díly
najdete na webu irozhlas.cz
jsme taky ve všech podkástových aplikacích
a nezapomeňte nám sád třeba
jaké epizody vás z poslední doby zaujali.
E-mail ten určitě znáte, je to
Vinohradská 12.
Za vynáč rozhlas CZ.
Na slišenou zítra.